

ملاحظات اخلاقی و حقوقی در فناوری‌های نوین ژنتیک

با نگاه ویژه به محصولات تراریخته

سعیده سعیدی تهرانی*

دانشجوی دکتری اخلاق پزشکی، مرکز تحقیقات اخلاق و تاریخ پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران

موجودات تراریخته به ارگانسیم هایی گفته می‌شود که دارای ترکیبات ژنتیک متفاوت هستند که توسط علم بیوتکنولوژی و دستکاری‌های انسانی ایجاد شده اند. این موجودات می‌تواند شامل ویروس، باکتری، حشرات و حیوانات آزمایشگاهی ودانه‌ها یا بذلهای گیاهان باشد. برخی غذاها و فرآورده‌های خوراکی نیز این‌گونه به‌دست می‌آیند. در سال‌های اخیر استفاده از این فرآورده‌ها به‌خصوص در زمینه‌ی مسائل کشاورزی و دامداری رایج شده است. در دنیای امروز به‌دلیل کمبود منابع برای رهایی از فقر و گرسنگی بشر ناگزیر به استفاده از تکنولوژی در مصارف گوناگون شده است. علم ژنتیک و بیوتکنولوژی نیز از این قافله عقب نمانده است. این تغییرات ژنتیکی باعث افزایش تولیدات کشاورزی و دامداری و ایجاد برخی از انواع داروها، ایجاد واکسن و مصارف گوناگون می‌شود. علیرغم سودهایی که مهندسی ژنتیک و تولید این موجودات می‌تواند برای انسان داشته باشد، این تغییرات می‌تواند خطراتی نیز برای انسان، موجود تغییر یافته، محیط زیست و اکوسیستم داشته باشد. از طرفی نگرانی‌های اخلاقی در ارتباط با کاربرد این تکنولوژی و نقض حقوق انسان و حیوانات وجود دارد. لذا در این مطالعه‌ی مروری سعی بر آن شده که به مباحث اخلاقی و حقوقی پیرامون استفاده از فناوری‌های نوین ژنتیک بپردازد و این مهم را از منظر چهار اصل اخلاق زیستی مورد واکاوی قرار دهد.

واژگان کلیدی: مهندسی ژنتیک، موجودات تراریخته، اخلاق در فناوری‌های نوین ژنتیکی، اصول اخلاق زیستی

* Email: s.saeeditehrani@yahoo.com